

Mikkel Giver Kjer, Mie Mølgaard Andersen og
Maya Flensborg Jensen

Engle og proletarer?

– en diskursanalyse af mediernes
portrættering af social- og sundheds-
fagene i en rekrutterings- og
omsorgskrise

I Danmark er der store udfordringer med rekruttering og fastholdelse af medarbejdere i social- og sundhedsfagene. Nyere litteratur peger på, at årsagerne hertil beror på ringe lønforhold og arbejdsvilkår, men også fordomme og manglende anerkendelse af fagene. Få har undersøgt, hvordan medierne – som en central del af magtens sprog – udgør en central kilde til at formgive forestillinger og forståelser af social- og sundhedsfagene og omsorgsområdet. Denne artikel undersøger mediernes portrættering af social- og sundhedsfagene i ældreplejen med udgangspunkt i en diskursivinspireret analyse af 92 nyhedsartikler fra landsdækkende aviser, fagblade og tabloidaviser publiceret 2016-2021.

Analysen viser, at mediernes portrættering af fagene abonnerer på en diskurs, der reproducerer det negative narrativ og stigma, der historisk knytter sig til omsorgsfagene. En fortælling om, at arbejdet i omsorgssektoren forbindes med dårlige arbejdsvilkår samt beskidt arbejde og begrænsede professionelle kompetencer. Analysen viser dog også, at kilderne i artiklerne bruger disse narrativer strategisk til at anspore til forandring i form af legitimering af professionen og højnelse af den offentlige anerkendelse af erhvervet. Slutteligt diskuterer vi, hvordan dette diskursive felt rummer potentialer og udfordringer i forbindelse med rekruttering og fastholdelse.

Keywords: diskurs, rekrutteringsudfordringer, omsorgskrise, medieanalyse

Indledning

"Der er desværre mange i den yngre generation, der ser mit arbejde anderledes. Nogle af min søns venner sagde engang, at jeg så 'bare tørrer røv på gamle mennesker', og det er et problem." (Andersen, 2018)

Sådan fortæller en social- og sundhedsmedarbejder om sit arbejde i ældreplejen i en avisartikel i Jyllands-Posten (2018). Selvom avisartiklen indledningsvis opridser mangfoldigheden af arbejdsopgaver, som en almindelig dag på arbejdet rummer (som er alt fra toiletbesøg til dosering af medicin), har artiklen en velkendt vinkling: at social- og sundhedsmedarbejdere kæmper med et fordomsfuldt, ikkeanerkendende blik fra omverdenen på deres arbejde og den sektor, de arbejder i. Det skaber "et problem", der i avisartiklen forklares som et akut rekrutterings- og fastholdelsesproblem i hjemmeplejen: Kommunen, som den interviewede medarbejder er ansat i, har ikke fået en eneste ansøgning til sin opslåede stilling som social- og sundhedsmedarbejder.

Den negative vinkling i avisartiklen taler ligeledes ind i den efterhånden omfattende forskningslitteratur, der viser, hvordan omsorgsarbejde historisk set har kæmpet for at opnå anerkendelse, status og prestige (Dahl, 2004; 2010; Jensen, 2017a; Vinge og Topholm, 2021). Den manglende anerkendelse og lave placering i samfundets arbejdshierarki forbindes i litteraturen med negative fordomme om social- og sundhedsmedarbejderes kernefaglighed, opgaveportefølje og arbejdsvilkår. Trods forsøg på professionalisering bl.a. gennem udvikling af social- og sundhedsuddannelserne, som indbefatter øgede adgangskrav, øget fagligt niveau og længere uddannelser (Vinge og Topholm, 2021), er omsorgsarbejde stadig forbundet med stigmatiserede og kønnede forestillinger om fagene som værende fx 'beskidte' eller 'kvindefag' (Hughes, 1958; Dahl, 2000a; Trydegård, 2012; Jensen, 2017a; 2017b; Hansen og Kamp, 2018; Hansen, Dahl og Horn, 2021).

Den manglende anerkendelse er særlig central i forbindelse med begrebet *omsorgskrise*. Ifølge Dowling (2022) beskriver omsorgskrise en samfundstendens, hvor behovet for omsorgspersonale stiger, mens valoriseringen af omsorgsarbejde fortsat er lav. Denne devaluering af omsorgsarbejde påvirker øjensynligt rekrutteringen til området, der netop oplever massive udfordringer med at rekruttere (og fastholde) medarbejdere til ældreplejen og elever til social- og sundhedsuddannelserne (Hansen, Dahl og Horn, 2021). Forskningen viser nemlig, at et lavstatusfag fx vil udfordre den enkeltes legitimering af et uddannelsesvalg over for omverdenen (Frederiksen, 2021).

Avisartiklen i Jyllands-Posten eksemplificerer desuden, hvordan medierne bliver medskabere af bestemte narrativer og forestillinger om social- og sundhedsmedarbejdere. Som Best (1999) noterer, bruger vi mennesker mediernes historier til både at opbygge og forstå hverdagslivet, men også til at cementere bestemte forståelsesrammer og udelade alternative versioner af virkelighe-

Mikkel Giver Kjer
Senioranalytiker på
VIVE – Det Nationale
Forsknings- og Analyse-
center for Velfærd

E-mail:
mgk@vive.dk

Mie Mølgaard
Andersen
Kandidatstuderende i
Folkesundhedsviden-
skab ved Københavns
Universitet

E-mail:
dsw995@alumni.ku.dk

Maya Flensburg
Jensen
Forsker på VIVE
– Det Nationale
Forsknings- og Analyse-
center for Velfærd

E-mail:
maje@vive.dk

den (Billig, 1987; 1996). Fairclough (1995) fremhæver desuden, at medierne påvirker folks forståelse af samfundsforhold og -problemer. På den måde udgør medierne en central kilde til at udbrede forestillinger om og forståelser af befolkningens syn på fx fag og professioner (se fx Price, S. et al., 2018; Edling og Linjemand, 2020).

Vi argumenterer derfor for, at medierne kan betragtes som en del af magtens sprog (se fx Dahl, 2010; 2000a). Magtens sprog definerer vi ligesom Dahl (ibid.) med inspiration fra Foucault (2005) som en diskurs (eller et felt af diskurser), der rammesætter "forståelses- og mulighedshorisonter" for de forskellige subjekter – aktører, organisationer, enkeltpersoner – i og omkring et bestemt handlingsfelt. Det vil sige, at diskurser er med til at definere "en horisont, der afgrænser og skitserer, hvad der er muligt, hvad der kan siges og gøres, og hvilke positioner der legitimt kan indtages" (Dahl 2010:59). I slipstrømmen på den omfattende forskning, der cementerer eksistensen af diskurser om omsorgsfagene på baggrund af interviews, observationer og policy-analyser inden for social- og sundhedsområdet (Dahl, 2010; 2000a; 2000b), argumenterer vi således for, at medieanalyser udgør en kilde til at forstå, hvordan diskurser om omsorgsarbejde opretholdes, rekonstrueres, udfordres og ikke mindst spredes til både den bredere befolkning *uden for* sektoren, men også fungerer som fikspunkt for dialoger og kommunikation inden for sektoren. Som en særegen magtinstitution er medierne både uafhængige, men også en integreret del af andre magtinstitutioner (og deres magtsprog), som

aktører bruger til at fremme deres egne *interesser*. Det sker dog også inden for mediernes egne logikker og dagsordener (Hjarvard, 2008), der i modsætning til fx de offentlige institutioner baserer sig på nyhedsværdi, sensationisme og økonomiske interesser (ibid.).

Det er derfor nærliggende at undersøge de meningsdannelser og forståelser (samt sprog og sprogbrug) af social- og sundhedsfagene samt ældreplejen, som er en del af omsorgsområdet. For at få en større forståelse af mediernes rolle som "budbringer" og "skaber" af diskurser om social- og sundhedsfagene stiller vi følgende forskningsspørgsmål:

1. Hvilke narrativer dominerer mediernes dækning af social- og sundhedsfagene?
2. Hvordan kan mediernes narrativer bruges til at karakterisere og forstå det diskursive felt, der præger forståelser og meningsdannelser om fagene på social- og sundhedsområdet?

Vi besvarer artiklens forskningsspørgsmål med udgangspunkt i en diskurspsykologisk analysestrategi (DpA) (se fx Potter, Edwards og Wetherell, 1993; 1994; 1995). Vi undersøger mere konkret, hvordan danske aviser i perioden 2016-2021 portrætterer social- og sundhedsfagene i ældreplejen. Materialet består af 92 nyhedsartikler fra landsdækkende aviser såvel som lokalaviser, fagblade og tabloidaviser. Mere konkret identificerer og kategoriserer vi medienarrativer ved at analysere, hvordan kilderne (de, der udtaler sig) *positionerer* sig i forhold til de fortællinger, der dominerer i medierne. Vi undersøger også, hvilke *interesser eller budskaber* kilderne forsøger at italesætte, hvilke *ressourcer* de bruger (fakta og metaforer), og hvilke *handlinger* de ønsker med deres udtalelser (Potter, Edwards og Wetherell, 1993; 1994; 1995). Vi bruger dernæst narrativerne til at beskrive, forstå og diskutere de diskurser, *det diskursive felt*, der præger forståelser og meningsdannelser om fagene på social- og sundhedsområdet.

Vi finder, at tre narrativer dominerer mediernes dækning af social- og sundhedsfagene i ældreplejen. De tre grundhistorier handler om dårlige arbejdsvilkår (narrativ 1) og fordomme om praktiske, 'beskidte' plejeopgaver (narrativ 2), der ikke kræver professionelle kompetencer (narrativ 3). Indholdet af disse giver på mange måder opbakning til tidligere forskning på området (Dahl, 2004; Hansen og Kamp, 2018; Hansen, Dahl og Horn, 2021; Jensen, 2017). Analysen bidrager dog også med at vise, hvordan medierne er en platform, hvor kampe om social- og sundhedsfagenes karakter og omsorgssektoren generelt udspilles gennem et diskursivt felt, der består af flere konkurrerende diskurser. Vi argumenterer derfor for eksistensen af en hegemonisk (negativ) diskurs om fagene, som virker subjektiverende og taler ind i den (historisk) negative fremstilling af fagene (fx Dahl, 2010; 2000a; 2000b). Men vi argumenterer også for eksistensen af en konkurrerende diskurs, hvor kilder-

ne sideløbende forsøger at genforhandle dette felt (jf. Kreiner, 2006). Det sker fx ved, at kilderne italesætter fordommene om fagenes arbejdsopgaver som værende beskidt, men samtidig udtaler sig med det formål at skabe et rum for debat og handling, hvor der er plads til at udfordre de dominerende narrativer og legitimere fagenes status. Vi fortolker det i den retning, at kilderne aktivt forsøger at levere en form for kollektivt forsvar ved at legitimere deres professionelle identitet og status. I artiklens afslutning peger vi på, at medierne dermed også bidrager til at reproducere såvel upræcise og overdrevne som fordomsfulde og stigmatiserende billeder og fremstillinger om social- og sundhedsfagene og ældreområdet. Det virker igen problematisk midt i en omsorgskrise, hvor der er behov for at udbrede mere saglig viden om social- og sundhedsfagene og ældreplejen for at gøre op med det negative image, der fortsat synes at knytte sig til fagene (Kjer, Mikuta og Topholm, 2023).

Vi udfolder indledningsvis artiklens diskursteoretiske ståsted og analysetilgang, der betoner sproget som konstituerende for vores forestillinger om fagene. Dernæst præsenterer vi artiklens metodologi og empiriske grundlag. I tre afsnit udfolder analysen, hvordan mediernes narrativer og kildernes positionering taler direkte ind i en diskurs om social- og sundhedsfagene. I artiklens sidste kapitel diskuterer vi implikationerne af artiklens fund for rekruttering til fagene/uddannelserne på området og til ældreplejen mere generelt.

Teori: Diskursanalytisk udgangspunkt

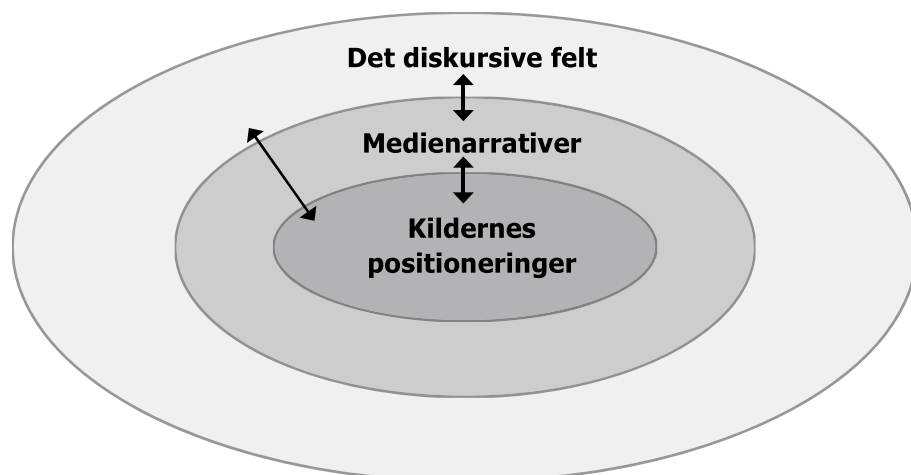
Vi anvender en diskurspsykologisk tilgang til at analysere de inkluderede avisartikler. Udgangspunktet er derfor, at diskurser er konstituerende for det sociale liv, herunder fx arbejdsidentiteter (Phillips, 1999). Diskurser og diskursive fremstillinger skal ikke blot forstås som enkelte ord eller særlige sætninger; diskurser er derimod helheden eller mønstre af artikulerede praksisser, som vi mennesker har om bestemte sociale fænomener, et bestemt emne eller en problemstilling (Kjer, Bengtsson og Nielsen, 2021). Forstået på den måde er diskurser med til at rammesætte den fortolkningshorisont, der virker styrende (og subjektiverende) i forhold til den måde, vi forstår, begrebssætter og italesætter den sociale verden, vi lever i (Dahl, 2010; Foucault, 2005). I forlængelse heraf er medierne relevante. For medierne påvirkes af diskurser, men er også med til at skabe og forme diskurserne gennem de måder, de vælger at bringe og vinkle historierne på. Det gælder ikke mindst de kilder (personer), de citerer, herunder den vinkling, som rammesætter deres udtalelser. Vi anvender dermed diskursanalysen til at undersøge, hvordan medierne påvirker den måde, fagene formes på, og hvordan de gennem deres vinkling og udvælgelse af citater er med til at reproducere magtstrukturer og sociale relationer (Foucault, 2005).

DpA er i sin grundlæggende form en metode til at undersøge, hvordan sproget skaber, reproducerer og påvirker vores verdenssyn og handlinger. Derfor analyserer vi først og fremmest, hvordan kilderne positionerer sig i

avisartiklerne. I analysen anvendes en række begreber fra Potter, Edwards og Wetherell (1993) til at identificere og kategorisere de *interesser* eller *budskaber*, kilderne udtaler sig om. Der er altid ting på spil i tekst og tale for de individer, der siger noget. Som Brinkmann skriver: "Vi bruger sproget til at afgive løfter, kommandere, forhandle ... ikke blot for at kommunikere" (Brinkmann, 2011:418). Når individet eller en gruppe tilkendegiver en interesse eller et budskab, er det ifølge Potter og Wetherell centralt (1994; 1995), at disse kilder taler med troværdighed og autenticitet: Troværdigheden skabes fx ved, at kilderne fremfører et *budskab* inden for et bestemt (medie)narrativ, der gør det nemt for læseren at relatere til, fordi det er i overensstemmelse med, hvad der i en given situation forventes socialt og kulturelt (Billig, 1987). Autenticiteten skabes fx ved, at kilderne anvender bestemte *ressourcer* i form af detaljerede beskrivelser af virkeligheden og anvender metaforer eller andet billedsprog. Endelig vil kilderne forsøge gennem artiklerne at fremme bestemte sociale, strukturelle og samfundsmæssige systemiske *handlinger*, der flugter med de indre psykologiske erfaringer, kilderne har (Blomberg og Stier, 2016).

Når vi identificerer mere eller mindre enslydende positioneringer på tværs af tid og medie, vurderer vi, det siger noget generelt om de medienarrativer, der er fremherskende på et område (Blomberg og Stier, 2016). Endelig placerer vi os teoretisk således, at vi betragter de identificerede medienarrativer som en del af et større diskursivt felt, der definerer magtens sprog (Dahl, 2000a; 2000b). Det gør vi, fordi vi betragter både medienarrativerne og kildernes positionering, herunder deres ønsker og handlinger i den konkrete sociale interaktion, som centrale produkter af det diskursive felt – og omvendt: Kilderne reproducerer det diskursive felt gennem deres skildringer og historier (Potter, Edwards og Wetherell, 1993; Potter og Wetherell, 1994; 1995).

Figur 1 – Forholdet mellem det diskursive felt, medienarrativer og kildernes positionering

Med denne antagelse placerer vi os tillige tæt på en foucaultiansk forståelse af magt som værende af en mere produktiv, strategisk karakter. Det vil sige, at magten og magtens sprog på en måde er med til at subjektivere kildernes selvfrestillinger, erfaringer og vurderinger (Dahl, 2000a; Phillips, 2015), men også strategisk, fordi vi betragter kildernes positionering – deres udtalelser i avisartiklerne – som en mulighed for handling inden for det diskursive felt.

Det empiriske materiale og de metodiske processer

Analysen inkluderer 92 artikler publiceret online i danske nyhedsaviser og udvalgte fagblade i perioden 2016-2021. Artiklerne repræsenterer forskellige politiske orienteringer, redaktionelle fokus og geografiske områder. Artikler bragt i tabloidaviser (Ekstra Bladet og B.T.) inkluderes tillige, fordi vi formoder, at en del af medieomtalen af den kommunale ældrepleje vil tage form af sensationshistorier¹. De medier, der er udvalgt til medieanalysen, er først og fremmest udvalgt på baggrund af et ønske om at sikre forskellige synsvinkler og repræsentationer, men også et ønske om, at artiklerne skulle indeholde forskellige omtaler af social- og sundhedsmedarbejdere i den kommunale ældrepleje. Det empiriske materiale er konkret identificeret på baggrund af en systematisk litteratursøgning på DanBib/Netpunkt og Infomedia baseret på nøgleord som "social- og sundhedshjælper", "plejepersonale", "SOSU" og "sundhedsprofessionelle", inkl. synonymer. Ud af i alt 140 identificerede artikler opfyldte 92 inklusionskriterierne: 1) Artiklen omhandler social- og sundhedsmedarbejdere, 2) artiklen har fokus på den kommunale ældrepleje i en dansk kontekst, og 3) artiklen er dansksproget. Bilag 1 præsenterer en opgørelse over inkluderede nyhedsmedier og tilhørende kategorisering.

Den efterfølgende analytiske proces tog sit afsæt i den diskurspsykologiske tilgang (Potter, Edwards og Wetherell, 1993; Potter og Wetherell, 1994; 1995). Med afsæt i grundbegreberne i DpA arbejdede vi med fem typer kodninger: 1) hvilket nyhedsmedie, 2) hvilken type kilde, 3) kildens budskab, 4) kildens brug af ressourcer, og 5) hvorvidt artiklen i sin helhed abonnerede på en primær positiv eller primær negativ vinkling. Dernæst grupperede vi medierne i hhv. landsdækkende aviser, tabloidaviser eller mindre aviser (herunder nicheprægede) og specifikke fagblade og inddelte kilderne i grupper, fx social- og sundhedsmedarbejdere, pårørende, ledere mv. På baggrund af en systematisk kodning af artiklernes indhold klassificerede vi dernæst budskaberne i ni tematikker (se tabel 2). Informeret af litteraturen på området grupperede vi efterfølgende tematikkerne i tre tematiske overkategorier: arbejdsvilkår, arbejdsopgaver og kompetencer. På baggrund af artiklernes vinkling, fx om kilderne primært udtalte sig positivt eller negativt², herunder brugen af ressourcer, identificerede og kategoriserede vi tre dominerende narrativer

(inden for de tre overkategorier): Disse tre kalder vi: 'Arbejdsvilkår' ("Det er systemets skyld"), 'Arbejdsopgaver' ("Fordomme og uvidenhed") og 'Kompetencer' ("Alle kan blive social- og sundhedsmedarbejder (som i tabel 2)).

Tabel 2 præsenterer en opgørelse af artikler efter nyhedsmedie, vinkling, tematik/budskab og narrativ. Således visualiserer tabel 2 på sin vis analysens forskellige trin. Vi ser helt overordnet, at knap 75 % af artiklerne er vinklet negativt. Denne fordeling finder vi også tilnærmelsesvis, når vi kigger på andelen fordelt på hhv. landsdækkende aviser, tabloidaviser og lokale nyhedsmedier. Andelen er dog lidt større for tabloid end for de landsdækkende og de lokale nyhedsmedier.

Tabel 2: Artikler efter nyhedsmedie, vinkling, narrativ og kodninger

Nyhedsmedie	Vinkling	n (%)	Narrativ 1 – Arbejds- vilkår: Det er syste- mets skyld	Narrativ 2 – Arbejdsop- gaver: Fordomme og uvidenhed	Narrativ 3 – Kompetencer: Alle kan blive social- og sundhedsmedarbejder	Kodninger i alt ¹					
Budskab											
			Arbejdsvilkår	Ledelse	Arbejds- opgaver	Identitet	Profession	Forhold til bor- ger	Kompetencer	Uddannelse	
Landsdækkende aviser	Positiv	12 (13 %)	1		3	7	3	3	5	4	26
	Negativ	37 (40 %)	13	8	11	16	5	5	4	2	70
Tabloidaviser	Positiv	4 (4 %)		1	2	2		1		2	8
	Negativ	18 (20 %)	8	7	2	7	4	3	4	2	40
Nicheprægede aviser, mindre aviser og specifikke fagblade	Positiv	7 (8 %)	1	1	1	3	2	2	1	3	14
	Negativ	14 (15 %)	1	1	1	3	2	2	1	3	14
I alt		92	Narrativ repræsen- teres i 40 (43%) af artiklerne	Narrativ repræsenteres i 22 (24%) af artiklerne	Narrativ repræsenteres i 67 (73%) af artiklerne						

En tom celle indikerer, at ingen artikler inden for den pågældende kategorisering af nyhedsmedie berørte budskabet/tematikken

1: Samme artikel kan berøre flere budskaber/tematikker, hvorfor antallet af gange en tematik berøres ikke summerer til antal artikler

Tabel 3 præsenterer fordelingen af kilder i artiklerne. Tabellen viser, at det særligt er social- og sundhedsmedarbejderne selv, interesseorganisationer, eksperter og pårørende, som er de hyppigst brugte kilder. Tabel 4 præsenterer en kort opsummering af de tre identificerede narrativer, som kilderne på forskellig vis positionerer sig i forhold til for at fremme deres budskab og ønskede handling.

Tabel 3: Oversigt over kilder i artiklerne

Kilde	Antal artikler
Social- og sundhedsmedarbejder ¹	25
Interesseorganisationer	16
Pårørende	15
Eksperter	13
Ledere	4
Politikere	4
Embedsmænd ²	4
Aktører på uddannelsesområdet	3
Borgere (i plejebolig eller modtagere af hjemmepleje)	2
Andre	6

1: I medieanalysen skelner vi ikke mellem social- og sundhedsassistenternes faglige baggrund. Vores søgestrategi inkluderede hhv. social- og sundhedshjælper og social- og sundhedsassistent som separate søgeord, men det fremgår ikke altid tydeligt af artiklerne, hvem der udtaler sig, idet faggrupperne ofte benævnes samlet som SOSU-medarbejdere.

2: Kommunale ledere og medarbejdere.

Analyse

I de følgende tre afsnit analyserer vi med udgangspunkt i den diskurspsykologiske værktøjskasse de tre dominerende narrativer vedrørende fagenes arbejdsvilkår, arbejdsopgaver og kompetencer. I analysen fokuserer vi på kildernes budskaber (hvad de ønsker), deres ressourcer (hvordan de italesætter deres ønsker og med hvilke sproglige virkemidler), og hvilke handlinger de ønsker opnået. Tilsammen giver det indsigt i den mediediskurs, der præger meningsdannelsen om social- og sundhedsmedarbejdere midt i en omsorgskrise.

Narrativ 1: Arbejdsvilkår – "Det er systemets skyld"

Analysen viser en stor andel af artikler om arbejdsvilkårene i ældreplejen, som vi kategoriserer som negative. I alt identificerer vi 40 negativt vinklede artikler og kun 4 positivt vinklede artikler. Heraf er 2 ud af de 4 positivt vinklede artikler bragt i nicheprægede aviser og fagblade (tabel 2).

Vi betegner narrativet "Det er systemets skyld". For at tydeliggøre et budskab om manglende tid til at levere "værdig" kvalitet i de ydelser, social- og sundhedsmedarbejderne leverer, fremhæver kilderne typisk en række uhenigtsmæssige arbejdsvilkår på ældreområdet, der omhandler effektiviseringer, dokumentationskrav, besparelser mv.:

"De fortæller, at de bare styrter fortravlede rundt med dårlig samvittighed, fordi de ikke kan afsætte den fornødne tid til at komme hele vejen rundt om den enkelte borger. Der er altid nogen, der skal have hjælp, noget at dokumentere eller andre ting, der skal gøres. Dette arbejdspress går ud over værdigheden hos både beboere og personale (social- og sundhedsassistent)." (Pedersen, 2020)

I artiklerne beskrives et ældreområde, der præges af nedskæringer, manglende ressourcer, fejlprioriteringer i arbejdsopgaverne og tidsmangel; det leder til oplevelser af urimelige arbejdsvilkår, udhuling af fagligheden og nedslidning af social- og sundhedsmedarbejderne. I artiklerne fremføres denne systemkritiske vinkel tillige som én forklaring på de tilfælde af omsorgssvigt, der over den undersøgte periode også dominerer mediebildet generelt. Således tager en del af artiklerne udgangspunkt i de samme få, sensationsprægede historier om uhensigtsmæssige episoder i hjemmeplejen.

Det er ofte, men ikke kun, social- og sundhedsmedarbejdere og pårørende, der advokerer inden for dette narrativ. For at understøtte deres budskaber anvender denne gruppe ofte krise-, katastrofe- og krigsmetaforer, udsagn med billedsprog a la "styrter fortravlede rundt" eller sproglige referencepunkter som ressourcer til at understøtte budskabet om tidsmangel og etablere troværdighed:

"En slags tilkaldevikarer (social- og sundhedsmedarbejder), som blev sendt ud til de fronter, hvor det kneb med varme hænder." (Vestergård, 2017)

I dette eksempel bruger kilden en krigsmetafor (fronter) for at tydeliggøre og problematisere social- og sundhedsmedarbejdernes arbejdsvilkår. Social- og sundhedsmedarbejderne udlægges derudover som ofre for systemets dårlige beslutninger. I samme boldgade anvender kilderne typisk også ekstreme anekdoter fra dagligdagen som ressourcer til at skabe troværdighed om deres arbejdsvilkår. Disse anekdoter understøttes igen af eksempler og tal, hvilket det følgende citat er et eksempel på:

"Her beskriver hun, hvordan hun den dag kom ind til en seddel med 38 besøg, der skulle klares på 7,5 timer, hvis man trak pausen fra. 'Så det er ca. 11 min. pr. borger inkl. kørsel. Og jeg tror, jeg kørte omkring 80 km den vagt. Ja, så kan I jo selv regne ud, hvor meget tid der så også gik med det ud af borgerens 11 minutter'." (Ryde, 2017)

Anekdoter af denne karakter tydeliggør også, hvordan tidspresset og styringen, der rammesætter omsorgsarbejdet i ældreplejen, og som tidligere er koblet til New Public Management (NPM)-reformer (Dahl, 2009), aktualiserer et akut behov for handling eller forandring; ikke blot fordi arbejdsvilkårene beskrives som hårde og nedslidende, men fordi de skaber en omsorgssektor uden "menneskelighed", "relationer" og "faglighed", som også disse citater illustrerer:

"... udsat for arbejdsforhold, der er uforenelige med at tage hånd om borgernes behov" (Jensen, 2021) og "ikke kan afsætte den fornødne tid til at komme hele vejen rundt om den enkelte borger." (Pedersen, 2020)

I artiklerne identificerer vi derudover en bred gruppe af kilder, herunder interesseorganisationer og eksperter, som udtaler sig og dermed legitimerer problemets realitet, herunder bruger sproglige virkemidler som ressourcer til at understrege situationens alvor: *"Spareskruen er strammet så meget, at vores medlemmer ikke kan få lov til at bruge deres faglighed"* (Jessen, 2019). Årsagen relateres hermed til de ringe arbejdsvilkår og problematikken også til de styringsregimer, der rammesætter omsorgsområdet.

Afsnittet viser derfor, at forskellige aktører på området, i særlig grad social- og sundhedsmedarbejdere, interesseorganisationer og eksperter, taler ind i et narrativ, der formidler et kritisk blik på de uhensigtsmæssige arbejdsvilkår på ældreområdet (med brug af krisemetaforer og anekdoter i særligt sensationshistorierne). Vilkår, som kobles tæt til de styrings- og udgiftsstrukturer, der rammesætter arbejdsvilkårene, og dermed formidles en slet skjult kritik af særligt ideerne i NPM (se også Dahl, 2004). Samtidig kobles kritikken af arbejdsvilkårene tæt til et budskab om, at social- og sundhedsmedarbejderne næppe kan udfolde deres faglighed og levere den kvalitet i arbejdet, de ønsker.

Narrativ 2: Arbejdsopgaver – "Fordomme og uvidenhed"

Narrativet om social- og sundhedsmedarbejdernes arbejdsopgaver i ældreplejen bærer ligeledes præg af en overvægt af negativt vinklede artikler, hvoraf kun 6 ud af 22 artikler er vinklet positivt (tabel 2). Vi betegner narrativet "Fordomme og uvidenhed", hvilket er repræsenteret i knap en fjerdedel af de inkluderede artikler.

Her fremhæver kilderne, som ligeledes i høj grad også udgøres af social- og sundhedsmedarbejderne selv, de mange fordomme, de oplever, der hersker om social- og sundhedsfagernes arbejdsopgaver. For at tydeliggøre deres budskab om fordommene etablerer kilderne deres troværdighed ved at tage afsæt i og artikulere de konkrete fordomme og negative forestillinger, de oplever, at omverdenen forbinder med deres fag. Den handling, som kilderne typisk ønsker at fremme er at udbrede fakta og viden om de reelle arbejdsopgaver – som dermed også bliver en kamp for større anerkendelse:

"Jeg vil da vildt gerne være med til at slå nogle fordomme om mit fag ihjel. Jeg hader det udtryk 'at tørre røv', og nu bruger jeg det selv, men der er mange, som tror, at det er det eneste, man bestiller som SOSU-hjælper. Det er helt vildt forkert. Det er det mindste, og når det sker, er det også en gave at kunne hjælpe et medmenneske i en prekær situation, som vedkommende selv er ked af." (Sørensen, 2021)

Kildernes fordomme og uvidenhed centraliserer sig omkring udtrykket "at tørre røv". Udtrykket bruges hyppigt, og det anvendes ikke mindst som sprogligt virkemiddel til at tydeliggøre, hvordan de generelt oplever en devaluering af deres arbejdsopgaver, som derigennem præger omverdenens syn på deres professionelle legitimitet. Udtrykket kobles i artiklerne sprogligt ofte sammen med adverbier som "bare" og "kun". Det er således kildernes forsøg på at understrege deres oplevelse af, hvordan skildringerne om social- og sundhedsmedarbejdernes arbejdsopgaver underminerer det faglige niveau, der er nødvendigt for at løse arbejdsopgaverne. Vendinger som "*der er mange, som tror*" eller "*faget har ry for*" er også sproglige ressourcer, der har til formål at tydeliggøre, hvordan disse gængse opfattelser om området er præget af usande forestillinger.

Det er imidlertid interessant, at det ofte er social- og sundhedsmedarbejderne selv, der som kilde reartikulerer dette narrativ i medierne, der siger, at opgaverne er nemme og relateret til praktisk hjælp. Det gøres givetvis med det forsæt at skabe troværdighed om deres position ved at relatere deres position til det dominerende narrativ. I forlængelse heraf anvendes også udtrykket "at tørre røv" hyppigt som et sprogligt kontrastpunkt til de opgaver, social- og sundhedsmedarbejderne selv beskriver som centrale. Her fremhæves særligt de relationelle opgaver, hvilke typisk beskrives ved brug af positive metaforer: "*Det er et job, der handler om at vedligeholde mennesker og skabe værdi*" (Seerup og Langpap, 2018) og mere abstrakte beskrivelser som "*der er så meget mere i det*" (Kuci, 2018) med konnotationer som empati og medmenneskelighed. Hermed fremstår den relationelle del af opgaverne vigtigere, mere kompleks, mere værdifuld og ikke mindst som adskilt fra de praktiske og fysiske plejeopgaver (som personlig hygiejne og rengøring). Med denne kontrast og separation mellem de relationelle og de praktiske opgaver søger social- og sundhedsmedarbejderne som kilder at nuancere og tilbagevise fordommene om deres fag og introducere en slags modhistorier om fagene. Det ansporer også handlingsønsket for dette narrativ: at modbevise omverdenens fordomme om, at social- og sundhedsmedarbejdernes opgaver er nemme og trivielle, og at synliggøre de øvrige arbejdsopgaver for derigennem at højne anerkendelsen af professionens faglige niveau.

Afsnittet viser opsummerende, hvordan kilderne inden for dette narrativ forsøger at etablere en konkurrerende fortælling om den uvidenhed og de fordomme, der hersker om arbejdsopgaverne i ældreplejen. Det sker ikke mindst

med afsæt i udtrykket "at tørre røv", der ifølge social- og sundhedsmedarbejderne selv billedliggør den typiske fordom, der er om fagene. Ved at tage udgangspunkt i denne fordom forsøger kilder at konstruere et alternativt billede af arbejdsopgaver, der udelukkende betoner det relationelle arbejde. Det sker ikke mindst, når kilder adskiller og frakobler plejerelaterede opgaver fra de relationelle opgaver. Denne opdeling er meningsgivende for kilderne, fordi den er med til at give et andet sprog til fagene og området; men samtidig er den unuanceret og delvist frakoblet virkeligheden, hvilket kan problematiseres i uddannelses- og rekrutteringsøjemed.

Narrativ 3: Kompetencer – "Alle kan blive social- og sundhedsmedarbejder"

Det tredje narrativ, "Alle kan blive social- og sundhedsmedarbejder", er i spil i 73 % af artiklerne og kan derfor siges at være det mest dominerende narrativ. Fordelingen af negativt og positivt vinklede budskaber er mere ligeligt fordelt, selvom fordelingen af negative/positive vinklinger lader til at være afhængig af medietype. For både landsdækkende aviser og tabloidaviser ser vi en overvægt af negativt vinklede artikler, mens nicheprægede aviser, mindre aviser og fagblade repræsenterer en mere lige fordeling af negative og positive budskaber.

Fokus i artiklerne er på de fordomme, der er om social- og sundhedsmedarbejdernes kompetencer/manglende kompetencer/uddannelse/manglende uddannelse, herunder deres faglige niveau. I forlængelse af analyseafsnit 2 er det grundlæggende budskab for kilderne at udfordre og problematisere den dominerende historie om, at alle kan blive social- og sundhedsmedarbejder. Dermed bliver kildernes ønskede handling således også at skabe en kontrafortælling om, at det faktisk er et arbejde og nogle uddannelser, der kræver en stærk faglighed og bestemte kompetencer. I det følgende citat positionerer kilden, som er en social- og sundhedsmedarbejder, sig netop i forhold til denne dominerende "forestilling" om arbejdet som SOSU-assistent:

"Jeg tror tit, der er nogle, der har en forestilling om, at arbejdet som SOSU-assistent er noget, man altid kan komme til. En forestilling om, at det er nemt, og at det er noget, som alle kan. Jeg tror ikke, at folk tænker over, hvilket ansvar vi står med for andre menneskers liv. Det at læse til SOSU-assistent er ikke noget, man bare gør. Der er sådan en vupti-holdning – man kan sgu altid gå hen og blive SOSU-assistent eller social- og sundhedshjælper (social- og sundhedsmedarbejder)." (Kuci, 2018)

Citatet illustrerer, hvordan det dominerende narrativ om, "at det er noget, som alle kan, strategisk bruges for både at skabe troværdighed om positionen, men også for at etablere og understrege, hvordan denne forestilling er fejlagtig, fordi arbejdet har stor betydning for "andre menneskers liv".

De kritiske sensationshistorier udspringer primært fra tabloidaviserne, der igen forbindes med forestillinger og fordomme om social- og sundhedsmedarbejdernes arbejde som værende nemt og rutinepræget. Det fremhæver igen et fokus på de praktiske plejeopgaver og er dermed til en vis grad sammenhængende med narrativet "Fordomme og uvidenhed". Koblingen mellem kompetencer, færdigheder, uddannelse og så forestillinger og fordomme om arbejdet ledsages ofte af mere stereotype og værdiladede udtryk og vurderinger af, hvem der kan, og hvem der vælger at blive social- og sundhedsmedarbejder. Her bruges negativt ladede metaforer: "*revl og krat kan blive det*" (Boye, 2019), "*proletarer*" (Vestergård, 2017) og "*Det bliver opfattet som en skraldespandsuddannelse, som du kan tage, hvis du ikke kan blive andet*" (Kuci, 2018). Via sproglige virkemidler som eksemplificeret i det følgende indikeres og indplaceres uddannelsen tillige nederst i hierarkiet som noget man vælger eller bliver – baseret i fraværet af evner eller mulighed for at vælge andet. Ligeledes er det karakteristisk, at sådanne udtalelser ofte relateres til personlige kendetegn hos de mennesker, der arbejder inden for fagene. I samspil med devalueringen af arbejdets værdi fører dette også til en umiddelbar devaluering af den gruppe mennesker, der arbejder i social- og sundhedsfagene. Det er ikke mindst de sensationsprægede nyhedsmedier, der dyrker denne personificering. Den ledsages ofte af stærkt negativt ladede metaforer, hvilket yderligere styrker devalueringen af proletariseringen af fagene og medarbejderne. Et eksempel på degraderingen af social- og sundhedsmedarbejdernes faglighed er fx vendinger som "*det er jo ikke raketvidenskab*" (Scheef, 2021), som optræder flere gange i artikler med pårørende som primær kilde. Typisk anvender pårørende anekdoter og eksempler på egne oplevelser for at etablere autenticitet og styrke deres budskab om, at den nuværende faglighed og kompetenceniveauet i ældreplejen er kritisabel. Dette er netop for at opnå handlingsønsket, som for de pårørende, der udtaler sig negativt, er at anspore til bedre forhold for og pleje af deres gamle.

I historier med interesseorganisationer og/eller eksperter som kilde ser vi en anden negativ vinkling via udtryk eller metaforer relateret til uddannelse og arbejde: "*generelt er der brug for et kompetenceløft*" (Jørgensen, 2017) og "*SOSU-personale skal klædes bedre på til demente*" (Boye, 2020). Her etablerer kilderne troværdighed ved at tage afsæt i den dominerende negative forestilling om social- og sundhedsmedarbejdernes kompetenceniveau. Budskabet i disse udtalelser bliver, utilsigtet eller ej, at fagene tilskrives et lavt fagligt niveau, og at udfordringerne for det utilstrækkelige faglige niveau implicit tilskrives et lavt niveau på eller manglende opdateringer af social- og sundhedsuddannelserne. Ved at problematisere det aktuelle faglige niveau reproduceres den negative og devaluerende fortælling om social- og sundhedsmedarbejdernes faglighed og profession. Det er dog med et handlingsønske om at anspore til forbedringer i det faglige niveau og derigennem højne kvaliteten af de ydelser, som social- og sundhedsmedarbejderne leverer.

I artikler med social- og sundhedsmedarbejderne selv og til dels pårørende som kilde bruges de beskrevne fordomme imidlertid ofte som afsæt for at etablere en kontrafortælling, der betoner disse fordomme som usande og social- og sundhedsmedarbejderne som havende en stærk faglighed og stærke kompetencer. Dette sker bl.a. gennem vendinger som *“folk tror”* eller *“der er nogle, der har en forestilling om”*, der ligesom i narrativet *“Fordomme og uvidenhed”* har til formål at tydeliggøre, at de gængse opfattelser er præget af de oplevede usandheder. Ydermere sættes vikarer og ufaglærte i relation til professionens dårlige ry, hvormed skylden for de negative fordomme og eksempler på lavt fagligt niveau tilskrives disse medarbejdere og fjernes fra social- og sundhedsmedarbejderne selv. Via implicit sammenligning af ufaglærte og faglærte medarbejdere i relation til uhensigtsmæssige episoder i ældreplejen etablerer kilderne autenticitet, hvilket styrker budskabet om, at social- og sundhedsuddannelserne reelt giver medarbejderne et stærkt og fagligt funderet grundlag. Dette understøtter ligeledes handlingsønsket om at legitimere professionen og højne anerkendelsen af de kompetencer, som (de uddannede) social- og sundhedsmedarbejdere har:

“Faget har ry for, at man da altid kan blive SOSU-hjælper, og at reel og krat kan blive det. Men det er ærgerligt for faget, at der går så mange ufaglærte hjælpere og afløsere derude.” (Brandsen, 2019)

Pårørende i artiklerne forsøger ligeledes at skabe en kontrafortælling til det dominerende negative narrativ, hvortil de anvender egne eksempler og metaforer for at etablere hhv. troværdighed og autenticitet og således styrke budskabet om, at social- og sundhedsmedarbejderne har både højt fagligt niveau og stærke menneskelige kompetencer:

“En dag, da min mor og jeg besøger ham på plejehjemmet, kommer SOSU-englene flyvende ind på værelset med dampende kaffe og alverdens småkager.” og “Man skal være gjort af et særligt stof for at kunne håndtere det i hverdagen.” (Møller, 2019)

Brug af reelt oplevede eksempler understøtter udsagnet budskab, mens positive og abstrakte metaforer, fx beskrivelser af social- og sundhedsmedarbejdere som engle, ophøjer og understreger deres evner og faglighed. Brug af ubestemte pronominer som *“man”* og flertal generaliserer disse beskrivelser til at være gældende for alle social- og sundhedsmedarbejdere.

Afsnittet tydeliggør, hvordan kilderne inden for dette narrativ via deres budskaber etablerer konkurrerende fortællinger om social- og sundhedsmedarbejdernes professionelle og menneskelige værdi. På den ene side anvendes stærke metaforer og anekdoter såsom *‘proletarer’* om medarbejderne, hvorved kilderne gennem deres fortællinger (ofte uintenderet) kobler medarbej-

derne med stærkt devaluerende karakteristika. På den anden side konstrueres gennem anvendelsen af metaforer såsom 'engle' en fuldstændig modsatrettet fortælling, nemlig en fortælling om medarbejdere, der besidder faglige og personlige kompetencer af 'overjordisk' karakter, der ligger langt ud over det forventelige. Denne i høj grad polariserede fremlæggelse af social- og sundhedsmedarbejdernes kompetencer og karaktertræk konstruerer udelukkende yderpolerne af fagene og dets medarbejdere – nemlig som enten engle eller proletarer, der har enten relevante eller ingen kompetencer. Der overlades således ikke plads til mere nuancerede anskuelser af fagene og de mennesker, der vælger at arbejde heri. En polarisering, der kan problematiseres i rekrutteringssøjemed, da disse poler begge kan være svære at identificere sig med for potentielle ansøgere.

Konklusion og diskussion

"Det er et problem". Sådan lyder den konkluderende bemærkning fra en social- og sundhedsmedarbejder om de fordomme og det ikkeanerkendende blik, vedkommende oplever, omverdenen har på omsorgsarbejde (Andersen, 2018). Det er et problem, der bl.a. manifesterer sig i akutte rekrutterings- og fastholdelsesudfordringer i kommunerne (ibid.). Denne problematik begrebsliggør Dowling, (2022) med termen *omsorgskrise*, der henviser til en større (vestlig) samfundstendens, hvor behovet for omsorgspersonale stiger, samtidig med at anerkendelse af omsorgsarbejde falder.

Manglende anerkendelse – og kampen for at undgå samme (= den manglende anerkendelse) – karakteriserer de tre narrativer, vi identificerer på tværs af analysen. Når vi zoomer ud fra de tre narrativer, der omhandler dårlige arbejdsvilkår (narrativ 1) og fordomme om praktiske, 'beskidte' plejeopgaver (narrativ 2), der ikke kræver professionelle kompetencer (narrativ 3), giver de fundne tematikker (og deres indhold) genlyd i, hvad tidligere forskning på området ligeledes konkluderer: Social- og sundhedsfagene i ældreplejen lider under stigmatiserende og negative associationer og fordomme. Historierne præges af forestillinger om ensidige og 'beskidte' plejeopgaver, et dårligt arbejdsmiljø (skæve arbejdstider, arbejdspress, nedskæringer og nedslidning) og medarbejdere, der ikke har kvalifikationer til at vælge en anden uddannelsesvej eller et andet arbejde (Hansen og Kamp, 2018; Hansen, Dahl og Horn, 2021, Jensen, 2017).

Analysens primære bidrag er således at dokumentere, hvordan medierne (bredt set) udgør en central platform, hvorigennem meninger og kampe om social- og sundhedsfagenes karakter og omsorgssektoren generelt udspilles gennem et diskursivt felt, der består af flere konkurrerende diskurser. De narrativer, vi identificerer, og som kilderne taler ind i, er på mange måder med til at fastholde og reproducere fordomsfulde billeder og forestillinger, der ken-

detegner og karakteriserer den dominerende (negative) diskurs om fagene. Vi fortolker analysen i denne retning, ikke mindst fordi kilderne – uagtet hvem de er – reproducerer (mange af) de samme billeder, den samme sprogbrug og de samme metaforer. På den måde synes kilderne også at være subjektiveret af den dominerende diskurs, der rammesætter de budskaber, fordomme mv., der skaber troværdighed inden for et narrativ (Billig, 1987). Det tyder på, at den negative diskurs omkring social- og sundhedsfagene og omsorgsarbejde har en hegemonisk karakter, der er svær at nedbryde.

På trods af den negative diskurs' hegemoniske karakter viser analysen, at aktørerne ikke udelukkende er ensidigt præget af denne diskurs. Analysen peger også i retning af et mere dynamisk positioneringsgreb, hvor kilderne – særligt social- og sundhedsmedarbejderne selv – i artiklerne forsøger at genforhandle, refokuserer og nedbryde de aspekter og forhold, som kilderne betragter som stereotypificerende, marginaliserende og stigmatiserende, nemlig at fx social- og sundhedsmedarbejdernes identitet er noget, der søges skabt og (gen)forhandlet gennem ytringer og positioneringer og i den (offentlige) dialog, kilderne deltager i, når de udtaler sig i medierne. Med udgangspunkt i den diskurspsykologiske analysestrategi er det ligeledes vores fortolkning, at kilderne forsøger at levere en form for kollektivt forsvar ved at legitimere deres professionelle identitet og status med disse sproglige handlinger (i form af deres udtalelser i medierne): et modsvar på de stigmatiserende og marginaliserende fordomme, de møder i omverdenen. Det gælder således også ønsket om konkrete fysiske forandringer ikke mindst i forhold til de konkrete udfordringer, som fx tydeliggøres i forhold til arbejdsvilkårene – med en slet skjult kritik af NPM-inspirerede tiltag, jf. Dahls (2010) politisk-administrative diskurs.

Endelig peger analysen også på eksistensen af en særegen mediediskurs på feltet, der gennem dets sensationsprægede logikker præger det diskursive felt om fagene i en særlig retning med sit eget særegne magtsprog. Ifølge mange af kilderne bidrager sensationslogikkerne til en upræcis, fordomsfuld og stigmatiserende fremstilling om social- og sundhedsfagene, hvilket igen (re)producerer de fordomme og myter, der eksisterer om fagene. Vi illustrerer således også i analysen, hvordan mediebilledet bl.a. bærer præg af polariserede fremstillinger og billeder af fx sundhedsmedarbejderne som enten 'engle' eller 'proletarer'. Fremstillinger, som ofte bæres frem af skandale- eller sensationshistorier. Disse fremstillinger bruges ofte i sammenhæng med ekstreme fortællinger og et overdrevet billedsprog: I den dominerende negative mediediskurs karakteriseres social- og sundhedsmedarbejdere fx som nogle proletarer, der er direkte usympatiske og uengagerede (og det, der er værre!), og som opfører sig nedladende over for borgerne. Fremstillinger, der sætter spørgsmålstejn ved social- og sundhedsmedarbejdernes etik, moral, karakter og adfærd. I moddiskursen fremstilles medarbejderne som empatiske og flittige mennesker (og det, der er bedre, jf. englerefærenden). Denne sensations-

prægede, personificerende medielogik skygger ikke blot for mere nuancerede fortællinger og beskrivelser af fagene og området. Den er særlig problematisk midt i en omsorgskrise, da den kan virke afskrækkende i en rekrutteringssammenhæng, dvs. for dem, der står og skal vælge fagene til eller fra (Kjer, Nielsen og Topholm, 2023.)

Noter

- 1 Potter og Wetherell (1987:138) anvender begrebet fortolkningsrepertoire, der sammenfatter udtryk og metaforer, der samlet set karakteriserer handlinger og begivenheder. På mange måder synes det meget beslægtet til diskursbegrebet, hvorfor vi anvender diskursbegrebet (Jørgensen og Philips 1999:124).
- 2 En række dokumentarer fra tv belyser omsorgssvigt på plejehjemsområdet (<https://www.tv2kosmopol.dk/hilleroed/nye-sosu-elever-rystet-over-omstridt-plejehjemsdokumentar>). Det er sandsynligt, at de dokumentarer er med til at skabe en række artikler med en mere sensationspræget journalistisk vinkling.
- 3 Hvis kilderne primært udtalte sig positivt eller påskønnende om de ni tematikker, herunder fx anvendte positivt ladede ressourcer – fx via metaforer, der sammenlignede social- og sundhedsmedarbejderne med engle. Vi identificerede artikler som negativt vinklede, hvis kilderne primært udtalte sig kritisk og/eller anvendte negativt ladede ressourcer.

Litteraturliste

- Andersen, Katharina (2018). "Jobbet alt for få vil påtage sig: En arbejdsdag i hjemmeplejen", Jyllands-Posten, 15. november.
- Aronson, J. & Neysmith, S.M. (1993). "You're not just in there do to the work" Depersonalizing Policies and the Exploitation of Home Care Workers' Labor. *Gender & Society*, 10 (1), 59-77.
- Aronsson, G., Astvik, W. & Thulin, A-B. (1998). "Home Care Workers: Work Conditions and Occupational Exclusion: A Comparison Between Carers on Early-Retirement and Regular Pensions". *Home Health Care Services Quarterly*, 17(2), 71-91.
- Best, J. (1999). "Random Violence: How We Talk About New Crimes and New Victims". Berkeley: University of California Press.
- Billig, M. (1987/1996). "Arguing and Thinking: A Rhetorical Approach to Social Psychology". New York, NY: Cambridge University Press.
- Blomberg, H. (2016). "Nurses' blogs as part of a political process – Professional identity as a rhetorical resource for negotiating responsibility and blame". *Discourse, Context and Media* 13(part B): 82-88.
- Blomberg, H. & Stier, J. (2016). "Metaphorical expressions used in Swedish news media narratives to portray the shortage of nurses and their working conditions". *Journal of Advanced Nursing* 72(2): 382-395.
- Boye, Sidsel, (2019). "Håndplukket til ældreplejen", *Danske kommuner*, nr. 2, 2020:12-15
- Brandsen, Mads (2020). "Sosu-personale skal klædes bedre på til demente", *Danske kommuner*, nr. 14.
- Brinkmann, S. (2011). Socialkonstruktionisme og diskurspsykologi. I B. Karpatschhof & B. Katzenelson (red.), *Klassisk og moderne psykologisk teori* (2. udg., s. 412-431). Hans Reitzels Forlag.

- Bucher, S.V., Chreim, S., Langley, A. & Reay, T. (2016). "Contestation about collaboration: Discursive boundary work among professions". *Organization Studies* 37(4), 497-522.
- Dahl, Hanne Marlene (2000a). *Fra kitler til eget tøj - Diskurser om professionalisme, omsorg og køn*, ph.d.-afhandling, Århus: Politica.
- Dahl, H.M. (2000b). *Fra den 'store' til den 'lille' omsorg?* *Tidsskriftet GRUS*, 21(61), 5-17.
- Dahl, H.M. (2004). A View from the Inside Recognition and Redistribution in the Nordic Welfare State from a Gender Perspective. *Acta Sociologica* 47(4), 325-337.
- Dahl, H.M. (2009). New Public Management, care and struggles about recognition. *Critical Social Policy*, 29(4), 634-654.
- Dahl, H.M. (2010). 'An old map of state feminism and an insufficient recognition of care. *Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 18(3), 152-166.
- Davies, B. & Harré, R. (2000). "Positioning: The discursive Production of Selves. I: A Body of Writing 1990-1999". Walnut Creek: Alta Mira Press.
- Dowling, Emma (2022). *The Care Crisis: What Caused It and How Can We End It?* London: Verso.
- Edling, S. & Linjestrang, J. (2018). "Let's talk about teacher education! Analysing the mediated debates in 2016-2017 on teacher education using Sweden as a case". *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 48(3), 251-266.
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis. The Critical Study of Language*. London: Longman.
- FOA (2012). "Strømninger i jobudviklingen inden for social- og sundhedsområdet". FOA, København.
- Foucault, M. (2000). The Subject and Power. I: E. Faubion & D. James (Eds.), *Power: Essentials Works of Foucault 1954-84* (vol. 3). New York: The New Press.
- Foucault, M. (2005). *Vidensarkæologien*. Aarhus. Forlaget Philosophia.
- Foucault, Michel (1978). *The History of Sexuality*. Penguin, London.
- Frederiksen, J.T. (2021). "Hvad betyder klasse, køn og etnicitet for de velfærdsprofessionelle uddannelsers status?" *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*, 3, 26-48.
- Hansen, A.M. & Kamp, A. (2018). "From Carers to Trainers: Professional Identity and Body Work in Rehabilitative Eldercare". *Gender, Work and Organization* 25(1), 63-76.
- Hansen, L.L., Dahl, H.M. & Horn, L. (red.) (2021). "A Care Crisis in the Nordic Welfare States? Care Work, Gender Equality and Welfare State Sustainability". Policy Press, Bristol.
- Hjarvard, Stig (2008). *En verden af medier. Medialiseringen af politik, sprog, religion og leg*. København: Samfundslitteratur.
- Hughes, E. (1958). Work and the self. In J.H. Rohrer & M. Sherif, *Social psychology at the crossroads*. Harper, New York.
- Jensen, Lennart, 2021: "Sygehjælper: Her er den virkelige historie om det, vi i hjemmeplejen byder borgerne i København", Berlingske, 12. september.
- Jensen, M.C.F. (2017a). *Boundaries of professionalization at work - An ethnography-inspired study of care workers' dilemmas at the margin*. PhD Series 39. Copenhagen Business School, Doctoral School of Organisation and Management Studies, København.
- Jensen, M.C.F. (2017b). Gender stereotypes and the reshaping of stigma in rehabilitative eldercare. *Gender, Work and Organization*, 24(5), 656-674.

- Jessen, Bodil (2019). "Ny topboss for de offentligt ansatte: "Det er godt nok blevet barskt", JydskeVestKysten, 26. januar
- Jørgensen, Heine (2017). "Varmer hænder forsvinder: Hvem skal passe din mor om 10 år?", Ekstra Bladet, 28. december.
- Jørgensen, M.W. & Phillips, L. (1999). "Diskursanalyse som teori og praksis". Frederiksberg. Roskilde Universitetsforlag.
- Jørgensen, M.W. & Phillips, L.J. (2002). Discourse analysis as theory and method. London: Sage.
- Karlsson, Thomas (2021). "Kære embedsmænd – kom væk fra skrivebordet og tag en tur med en hjemmehjælper. Så vil du se, hvor umuligt det er at skemalægge en hjemmehjælperes dagligdag", Berlingske, 28. september.
- Khawaja, I. (2005). Det selvkonstruerende menneske. Nordiske udkast, Årgang 33, nr. 1.
- Kjer, M., Bengtsson, T. & Nielsen, C. (2021). Young pupils' articulations of time spent in school in the wake of a policy reform. *British Journal of Sociology of Education*, 42(8), 1139-1152.
- Kjer, M.G., Mikuta, M.I. & Topholm, E.H.-E. (2023). Ældreplejens image i en rekrutterings- og omsorgskrise: – en diskursanalyse af folkeskoleelevers artikuleringer af social- og sundhedsassistenteres arbejdsopgaver, arbejdsvilkår og kompetencer. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 25(2), 59-73.
- Kuci, M.U (2018). "Sосу'er om fordommene om deres fag: »Ideen, at vi ikke laver noget, og at de gamle bare sidder for sig selv, det passer jo ikke«", Politiken, 11. september
- Laclau, E. & Mouffe, C. (1985). Hegemony and socialist strategy: Towards a radical democratic politics. Verso, London.
- Lauritzen, H.H., Jensen, M.C.F. Kjer, M.G. & Mikuta, M.I. (2022). *Analyse af social- og sundhedsfagernes image og imageudfordringer – Rekruttering til og fastholdelse i social- og sundhedsfagene*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, København.
- Møller, C.E. (2020). "Tak til SOSU-englene og vågekonerne, der passede på min morfar til det sidste", Information, 30. januar.
- Nobel, Christian (2020). "FOA om »plejefabrikker«: Der er noget om snakken, men retorikken skader vores fælles mål om en bedre ældrepleje", Sundhedsmonitor, 2. december.
- Pedersen P.E (2020). "Plejehjem har brug for værdighed", Jyllands-Posten, 19. august.
- Pedersen, S.G (2017). "Vi er nødt til at fortælle højt, hvad vi bliver budt af mærkelige regler og beslutninger", Jyllands-Posten, 13. august.
- Phillips, L. & Jørgensen M.W. (1999) "Diskursanalyse som Teori og Metode". Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.
- Potter, J. & Wetherell, M. (1987). Discourse and social psychology – Beyond attitudes and behaviour. London: SAGE Publications Ltd.
- Potter, J. & Wetherell, M. (1994). Analyzing discourse. In A. Bryman & B. Burgess (Eds), *Analyzing Qualitative Data* (pp. 47-56). London: Routledge.
- Potter, J. & Wetherell, M. (1995). Discourse analysis. In J. Smith, R. Harre & L. van Langenhove (Eds), *Rethinking Methods in Psychology* (pp. 80-92). London: Potter, J. & Edwards, D. (1994). Sage.
- Potter, J., Edwards, D. & Wetherell, M. (1993). "A model of discourse in action". *American Behavioural Scientist*, 36(3), 383-401.

- Price, S., McGillis Hall, L., Murphy, G.T. & Pierce B. (2018). Evolving career choice narratives of new graduate nurses, *Nurse Education in Practice*, 28, (pp 86-91)
- Ryde, Ronja (2017). "Sосу-assistenten Nanna kom hjem efter aftenvagt: Jeg har aldrig følt mig så flov over mit arbejde" *Ekstra Bladet*, 26. december.
- Scheef, Manne (2021b). "Desperat datter: Mine forældre bliver svigtet af hjemmeplejen", *Ekstra Bladet*, 10. oktober.
- Seerup, T.J. & Langpap, S.D (2018). "Sосу'er trætte af fordomme: - Det er sjovt, du virker ellers meget skarp", *TV 2 Nyhederne*, 26. juni.
- Søndergaard, D.M. (2000). "Sandheden er en alvorlig og magtfuld konstruktion." *Norsk Medietidsskrift*. Vol. 7, no. 2/2000. Trondheim: Norsk Medieforskerlag.
- Sørensen T.K. & Nielsen N.F. (2021). "»Det er simpelthen bare det bedste at åbne døren til en ældre borger«", *Jyllands-Posten*, 16. september.
- Stier, J. & Blomberg, H. (2016). "The quest for truth: The use of discursive and rhetorical resources in newspaper coverage of the (mis)treatment of young Swedish gymnasts." *Discourse & Communication* 10(1): 65-81.
- Trydegård, G-B. (2012). Care work in changing welfare states: Nordic care workers' experiences. *European Journal of Ageing* 9, 119-129.
- Tufte, P. (2011). "Hvad er meningen? – arbejdspraksis og mening i arbejdet i den danske ældrepleje." *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 13(2).
- van Dijk, T.A. (1988). *News as Discourse*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Vestergård, G.L. (2017). "Den laveste kaste", *Weekendavisen*, 9. juni.
- Vinge, S. & Topholm, E.H.-E. (2021). *Social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter i kommunerne: En analyse af udviklingen i uddannelserne, opgaverne og rammerne samt medarbejdernes perspektiv på området*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd, København.

Angels or proletarians? A discourse analysis of media portraits of the social and health fields in a time of recruiting and care crises

There are major challenges with recruiting and retaining employees in the field of social and elderly care in Denmark. Recent literature shows that the reasons for this are due to low wages and poor working conditions, but also due to prejudices and lack of recognition of the care workers. However, evidence of how the media – as a central part of the language of power – constitute a central source for shaping perceptions and understandings of the care workers and the elderly care sector is scarce.

Based on a discursive-inspired analysis, this article examines how Danish written media portrays the caregiving occupations in the elderly care sector. The analysis is based on 92 news articles from nationwide newspapers, trade magazines and tabloid newspapers published 2016-2021.

The analysis demonstrates that the media's portrayal of the caregiving occupations subscribes to a discourse that reproduces the negative narrative

and stigma that historically has been attached to the care professions. A portrayal that associates work within caregiving with poor working conditions as well as dirty work and limited professional skills. However, the analysis also shows that the sources in the articles use these narratives strategically to spur change in the form of legitimizing the care profession and increasing public recognition of the care profession. Finally, we discuss how this discursive field contains potentials and challenges in connection with recruitment and retention.

Keywords: elderly care, care worker, discourse, media analysis

BILAG

Bilagstabel 1: Opgørelse af inkluderede artikler efter nyhedsmedie

Avis	Antal inkluderede artikler n (%)	Kategorisering	n (%)
Berlingske	7 (8 %)	Landsdækkende aviser	49 (53 %)
Information	9 (10 %)		
Jyllands-Posten	7 (8 %)		
Kristeligt Dagblad	10 (11 %)		
Politiken	13 (14 %)		
TV 2 Nyhederne	2 (2 %)		
Weekendavisen	1 (1 %)	Tabloidaviser	22 (24 %)
B.T.	10 (11 %)		
Ekstra Bladet	12 (13 %)	Nicheprægede aviser, mindre aviser og specifikke fagblade	21 (23 %)
Danske Kommuner	9 (10 %)		
Fagbladet FOA	2 (2 %)		
Fyens Stiftstidende	1 (1 %)		
Folkebladet Lemvig	1 (1 %)		
POV International	1 (1 %)		
Aarhus Stiftstidende	1 (1 %)		
Ugebrevet A4	1 (1 %)		
Zetland	1 (1 %)		
Monitor	4 (4 %)		

